

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15.10.1996, sp. zn. 7 To 49/96, ECLI:CZ:VSPH:1996:7.TO.49.1996.1

Číslo: 23/1997

Právní věta: Povinnost svědka strpět sejmutí svých daktyloskopických otisků příslušníkem Policie České republiky není výslovně v trestním řádu stanovena. Jestliže však má být tímto postupem zjištěna totožnost osoby, která se zdržovala na místě činu, lze od svědka vyžadovat, aby strpěl sejmutí otisků prstů na základě ustanovení § 114 odst. 3 tr.ř., a to i s upozorněním na následky nevyhovění (§ 114 odst. 4, § 66 tr.ř.). Přitom za zjišťování totožnosti osoby ve smyslu uvedeného ustanovení je nutno považovat každé objasňování směřující k identifikaci osob, které se zdržovaly na místě činu, tedy i určování, komu patří otisky prstů na tomto místě nalezené. Povinnost strpět úkony potřebné pro takové zjištění se proto může týkat i osob, jejichž totožnost je již známa. V řízení před soudem může být opakované odepření svědka strpět sejmutí svých daktyloskopických otisků za takových okolností považováno za zmaření jednání soudu ve smyslu § 169b tr.zák., o trestném činu pohrdání soudem.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 15.10.1996

Spisová značka: 7 To 49/96

Číslo rozhodnutí: 23

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dokazování

Předpisy: 141/1961 Sb. § 114 odst. 3

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Z podnětu odvolání obžalovaného a rodičů obžalovaného Vrchní soud v Praze částečně zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 5. 8. 1996 sp. zn. 41 T 13/94 a ve zrušené části vrátil věc soudu prvního stupně, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 5. 8. 1996 sp. zn. 41 T 13/94 byl obžalovaný M. J. (dále jen obžalovaný) uznán vinným trestným činem vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. b), d) tr. zák., za který byl podle § 219 odst. 2 tr. zák. odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání patnácti let, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. d) tr. zák. zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou.

Podle skutkových zjištění městského soudu se shora uvedeného trestného činu dopustil tím, že dne

13. 9. 1993 v době od 8.15 hod. do 10.00 hod. v bytě v Praze 8, v době zjevně akutně probíhající nemoci poškozené nezletilé L. Š., nar. 26. 4. 1989, jmenovanou nejdříve fyzicky napadl údery rukou do obličeje a údery kovovou přezkou od vodítka na psa dopadajícími na celé tělo, kopáním nohou do boční krajiny trupu. Potom připravil roztok octa s blíže nezjištěným podílem tekutiny s obsahem alkoholu, do něhož přimísil pepř, muškát, ingredience konzervačního přípravku Nova a koření Kari, a násilím jej vpravil do úst poškozené, takže roztok pronikl do trávicího ústrojí poškozené a došlo k jeho aspiraci do dýchacího systému. Poškozenou dále posadil do vany se studenou vodou, kterou k tomu účelu napustil, nutil ji ke konzumaci vlastních výkalů, pod trestem jí zakázal vanu opustit a v koupelně ji zanechal, takže v přímé souvislosti s působením obžalovaného na oslabený organismus poškozené nezletilé L. Š. došlo k rozvoji těžkého šokového stavu v důsledku fyzikálních a chemických vlivů, který vyústil v trýznivý stav, projevující se pocity dušení, topení a bolestí, provázený pláčem, a ve smrt poškozené vdechnutím zvratků v odpoledních hodinách téhož dne bez zajištění lékařské pomoci.

Naproti tomu byl obžalovaný podle § 226 písm. c) tr. ř. zproštěn obžaloby z trestného činu ublížení na zdraví podle § 222 odst. 1 tr. zák., který měl spáchat tím, že dne 28. 10. 1992 v době kolem 7.30 hod. v bytě v Praze 8, v úmyslu poranit, posadil poškozenou nezletilou L. Š., na rozpálená plynová kamna a způsobil jí tak popáleniny v rozsahu 5% povrchu těla s poškozením II. b) - III. stupně v oblasti kyčlí a obou stehien, přičemž toto poranění si vyžádalo hospitalizaci poškozené od 28. 10. do 27. 11. 1992 na klinice popáleninové medicíny i pro ohrožení života rozvojem popáleninového šoku, zanechalo následky v podobě trvalých kožních změn a při lokalizaci v rizikové oblasti poškozenou podstatně omezovalo v obvyklém způsobu života po celou dobu hojení.

Proti tomuto rozsudku podal bezprostředně po jeho vyhlášení odvolání obžalovaný a v zákonné lhůtě stanovené v § 248 odst. 1 tr. ř. podali ve prospěch obžalovaného včasné odvolání i jeho rodiče.

Jak vyplývá z písemného odůvodnění odvolání obžalovaného zaměřil tento svůj opravný prostředek proti výroku napadeného rozsudku o vině trestným činem vraždy a proti výroku o uloženém trestu. Vyzdvihl, že napadený rozsudek je v určitých částech jen velmi těžko přezkoumatelný, pokud se jeho obhajobou zabývá, činí to pouze velmi stručně, a postrádá logické vysvětlení, čemu a proč městský soud uvěřil a čemu nikoliv.

Obžalovaný městskému soudu dále vyčetl, že beze zbytku přejal jako usvědčující důkazy výpovědi svědka E. B. a především znalecký posudek z odvětví soudního lékařství a nezabýval se důsledně některými rozpory, které se v těchto důkazech vyskytují.

Ohledně výpovědi svědka E. B. poukázal odvolatel na kladný vztah svědka a svědkyně Z. J., který mohl ovlivnit zmíněné výpovědi, a na podstatné rozpory v jeho postupných výpovědích, jež svědek v hlavním líčení nevysvětlil.

Ohledně znaleckého posudku z odvětví psychologie zdůraznil odvolatel, že jeho závěry nejsou jednoznačné v tom směru, že by svědek E. B. byl zcela věrohodnou osobou, pokud nebylo vyloučeno, že byl ovlivněn jinou osobou, případně i svědkyní Z. J., a sám svědek nebyl shledán zcela věrohodným.

Závěrem obžalovaný navrhl, aby napadený rozsudek byl v celém rozsahu zrušen a on aby byl obžaloby zproštěn.

Rodiče obžalovaného ve svém opravném prostředku vytýkali městskému soudu především to, že přihlédl pouze k výpovědím svědka E. B. a zcela ignoroval obsah výpovědi svědka R. V. Závěr o neobjektivnosti svědka E. B. tito odvolatelé dovozují především ze závěru znaleckého posudku z odvětví psychiatrie a psychologie, který v odůvodnění opravného prostředku obsáhle citují, a dále z

informací o jeho útěcích a zkušenosti s páčáním trestné činnosti, jakož i ze svědkova odmítnutí poskytnout otisky prstů.

Závěrem navrhli rodiče obžalovaného, aby Vrchní soud v Praze napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil.

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací z podnětu podaných odvolání přezkoumal zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i správnost postupu řízení, které jeho vyhlášení předcházelo, přihlížeje přitom i k vadám, které nebyly odvoláními vytýkány.

Vycházel především z toho, že již ve svém zrušujícím rozhodnutí ze dne 27. 6. 1995 sp. zn. 7 To 71/95 zaujal v posuzované trestní věci určitá stanoviska k procesnímu postupu orgánů přípravného řízení a městského soudu a k opodstatněnosti závěrů městského soudu ohledně skutkových zjištění, a to zejména těch, které mají význam pro jeho úsudek o vině či nevině obžalovaného trestným činem vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. b), d) tr. zák.

V novém řízení postupoval Městský soud v Praze v rozsahu shora citovaného zrušujícího rozhodnutí potud, pokud ohledně skutku ze dne 13. 9. 1993 k odstranění závažných vad dosavadního řízení a k objasnění základních skutečností významných pro meritorní rozhodnutí opatřil a procesně nezávadným způsobem k důkazu provedl spisový materiál o trestním stíhání svědkyně Z. J., znalecký posudek z odvětví psychiatrie a psychologie o duševním stavu svědka E. B., hodnověrný doklad o úmrtí svědkyně M. V., osobně vyslechl svědka E. B. a učinil pokus o výslech svědkyně Z. J., která ale využila svého zákonného oprávnění a odepřela vypovídat, dále městský soud plně respektoval požadavky odvolacího soudu na doplnění dokazování ohledně skutku ze dne 28. 11. 1992, pokud osobně v hlavním líčení vyslechl znalce z odvětví soudního lékařství MUDr. I. B., a MUDr. I. P.

Na druhé straně však městský soud pochybil, neboť v rozporu s ustanovením § 264 odst. 1 tr. ř. neprovedl patřičná opatření k zajištění daktyloskopických otisků prstů svědků E. B. a Z. J. a jejich dalšího porovnání s daktyloskopickými stopami, jež byly zajištěny na láhvi od octa, a nedoplnil tak dokazování, které odvolací soud ve zrušujícím rozhodnutí nařídil. Odvolací soud shledává zde neopodstatněný závěr o nadbytečnosti takového úkonu u svědkyně Z. J. a zejména o jeho neproveditelnosti u svědka E. B., pokud městský soud poukázal na to, že jmenovaný odmítl strpět sejmutí kontrolních otisků prstů a dlaní.

Povinnost svědka strpět sejmutí svých daktyloskopických otisků příslušníkem Policie České republiky není výslovně v trestním řádu stanovena. Jestliže však má být tímto postupem zjištěna totožnost osoby, která se zdržovala na místě činu, lze od svědka vyžadovat, aby strpěl sejmutí otisků prstů na základě ustanovení § 114 odst. 3 tr. ř., a to i s upozorněním na následky nevyhovění (§ 114 odst. 4, § 66 tr. ř.). Přitom za zjišťování totožnosti osoby ve smyslu uvedeného ustanovení je nutno považovat každé objasňování směřující k identifikaci osob, které se zdržovaly na místě činu, tedy i určování, komu patří otisky prstů na tomto místě nalezené. Povinnost strpět úkony potřebné pro takové zjištění se proto může týkat i osob, jejichž totožnost je již známa.

Ve smyslu tohoto zákonného ustanovení jsou i svědci povinni strpět provedení zmíněného úkonu a podle § 114 odst. 4 tr. ř. je předseda senátu poučí o této povinnosti s upozorněním na následky nevyhovění (§ 66 tr. ř.). K vynucení tohoto úkonu lze v řízení před soudem užít nejen pořádkové pokuty podle § 66 tr. ř. (byť i podle názoru odvolacího soudu se jeví její zaplacení svědkem E. B. problematickým), ale nelze vyloučit případné upozornění jmenovaného na možnost jeho trestního stíhání pro trestný čin pohrdání soudem podle § 169b tr. zák., neboť zejména v opakovaném odmítání svědka strpět snímání daktyloskopických otisků za takových okolností je možné spatřovat maření účelu dokazování, a tím i jednání soudu.

V další části rozhodnutí se Vrchní soud v Praze podrobně zabýval pochybením soudu prvního stupně při zjišťování skutkového stavu věci.